

ELŐFIZETÉS
 Helyben és vidéken
 Egy évre ... 130 Lel.
 Fél évre ... 90 Lel.
 Egy negyed évre ... 45 Lel.
 Egy hónapra ... 15 Lel.

Hirdetések
 árszabás szerinti.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyetemi
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvardul Regale Ferdi-
 nand I. (József tsh.-ut) 22
 TELEFON-SZÁM 131.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Kedd, április 26.

A háztulajdonosok.

Az aradi háztulajdonosok Szövetsége tegnap tartotta évi közgyűlését. Ez alkalomból időszerűnek tartjuk néhány szót ejteni a háztulajdonosok helyzetéről és a háztulajdonosok további feladatairól. Nagyon rossz néven vennék ugyanis a szövetségtől, ha amekkor minden munkája a házbérek rendezésében merülne ki, mert várnak rá olyan feladatok is, melyeknek helyes irányba való terelése bőségesen kárpótolja a lakót a feléremelt házbérrel szemben.

Minden igazságosan gondolkozó lakó el fogja ismerni, hogy a házbérek kérdését a mai viszonyokhoz mértén szabályozni kell. Mert tarthatatlan az, hogy a háboru alatt minden megdrágult ötven, sőt százszorosan, csupán a lakás maradt meg a háboru előtti ár szintjén. A háztulajdonosok tőkéje a házában fekszik, ennek a tőkének kamatozni kell a mai életfenntartási körülményekhez képest. Ma egy tető-reperatura többbe kerül, mint amit tíz esztendei házbér hozna még akkor is, ha abból nem kellene a súlyos adóterheket is fizetni.

Az olcsó házbér bizonyára szociális érdek. Amde ez a szociális feladat nem terhelheti a polgárság egyetlen osztályát: a háztulajdonosokat, hanem terhelnie kell az összeséget: az államot. Igazságtalan állapot az, hogy csak a háztulajdonos gondoskodik az olcsó lakásról, míg akinek milliói vannak, de vagyona nem házában fekszik, ettől a tehertől mentesítve legyen. Belátták a kormánykörök is a helyzet igazságtalan voltát és a bukaresti parlament tárgyalás alá vette az új házbértörvényt. Ez utóbbi azonban csak Erdélyben jelent terhet a lakókra, mert a királyság régi területén a házbéremelés nem szenvedett korlátozást a háboru alatt s a lakbérek mintegy negyvenszeresükre emelkedtek. Oromániában tehát az új törvény nagy házbérredukciót fog jelenteni.

Felszólalásunk célja azonban nem az elmondottakra tendál, hanem arra, hogy az aradi háztulajdonosok Szövetségét a közgyűlés alkalmából a Szövetség további feladataira figyelmeztessük. Aradon a felemelendő házbéreknek is jobban sújtják a lakót a közszolgáltatási üzemek már-már elviselhetetlenül felszoktatott díjai. A vízdíjak, melyeknek kétharmadát

a lakó fizeti, oly magasak Aradon, hogy békében talán pezsgőt lehetett volna kapni rajta. A villanyárak magasabbak, mint Erdély vagy a Bánát bármely más városában. A légszuszter többszörösen akkora számlát prezentálnak havonta, mint amekkora a házbér. Végül a háziszemét fuvarozásának

kérdése teljesen önkényes és rendezetlen Aradon.

A háztulajdonosok Szövetsége vegye fel legsürgősebb feladatai sorába eme kérdések figyelemmel tartását és az egyesület minden energiájával és befolyásával könynyítsen a lakók terhein, amikor azoktól felemelt házbérek vár.

Minden remény eltűnt . . .

(Simons német külügyminiszter beszámolója.)

MILANÓ. A *Corriere della Sera* jelenti, hogy most már minden reménye eltűnt annak, hogy az antant és Németország között ki-elégítő megegyezés jöjjön létre a biöntető rendszabályok mellőzésével. Az utolsó reményt az semmisítette meg, hogy Németország vonakodott arany-tartalékát átszállítani a megszállott területre. *Lloyd-George* a sajtó képviselői előtt úgy nyilatkozott, hogy már végleg elhatározta a Németország ellen foganatosítandó kényszer-intézkedéseket.

BERLIN. A birodalmi gyűlésen *Simons* külügyminiszter beszámolt a legújabb ellenjavaslatokról. Az első probléma az ujjaépítés kérdése volt. Erre nézve tervet dolgoztak ki. A második probléma a fizetési eszközök előteremtése, erre nézve nemzetközi kölcsönt akar tak felvenni, de a terv meghiusult. A kormány meggyőződése, hogy javaslatainak megszövegezésénél el kell mennie Németország teljesítőképeségének végső határáig annyival is inkább, mivel majdnem az egész külföld Németország ellen van.

Izgalmak az agrárreform körül.

(Lupu képviselőt inzultálták.)

BUCURESTI. *Zamfirescu* Du-liu a kamara ülését fél háromkor nyitotta meg. *Lupu* a házbértörvény felfüggesztése ellen beszélt, amit a kormány el akar rendelni. Kijelentette, hogyha azt megteszik akkor a legközelebbi bérnegyedkor több ezer ember kerül az utcára. *Christescu* és *Bocea* képviselők szintén ebben az ügyben interpelláltak.

Antonescu igazságügyi miniszter kitérő választ adott ami ellen a képviselők tiltakoztak. *Titulescu* pénzügyminiszter kérte a kamarát hogy a május havi költségvetést szavazza meg. *Antonescu* igazságügyi miniszter királyi kéziratot olvasott fel, mely szerint a kamara és a szenátus húsvéti szünete május 28-ig tart. *Camenescu* a belügyminiszterhez és a hadügyminiszterhez intézett interpellációt és kérdezte, hogy érvényben van-e még a kivételes állapot? *Zamfirescu* a kamara nagy izgatottsága mellett heterjeszti az Oromániára vonatkozó agrárreformjavaslatot.

Zamfirescu kijelentette, hogy *Lupu* eljárását a fegyelmi bizottság elé utalja, a nagy zsvajv miatt pedig az ülést felfüggeszti. Szünet

után *Titulescu* pénzügyminiszter javaslatát tárgyalták a májusi költségvetésről. *Raescu* képviselő a fegyelmi bizottság nevében tiltakozott *Georgescu* és *Capacideanu* eljárása ellen és kijelentette, hogy nem képesek elégtételadásra. *Pop-Csicsó* *Raescu* szavait kifogásolja, *Georgescu* és *Capacideanu* pedig tiltakoztak a kijelentés ellen. Azután arról akart a kamara dönteni, hogy az incidenst bevegyék-e a jegyzőkönyvbe? Azonban a szavazást nem lehetett megtartani, mert a szünet alatt sok képviselő eltávozott és a kamara nem volt határozatképes. A szavazást ezután máskorra halasztották. Végül tárgyalni kezdték az erdélyi agrárreformjavaslatot, amely ellen *Cirica* szólalt fel.

Miniszterek

húsvéti szabadsága.

BUCURESTI. Tegnap este fél tízig tartott a minisztertanács, amelyen a halaszthatatlan ügyeket intézték el, amelyeket nem hagyhattak a húsvéti szünet utánra. A minisztertanács foglalkozott a Romániában tartózkodó *Wrangel* katonák segélyezésének ügyével. Elhatározta a minisztertanács, hogy *Take Jonescu* szabadsága

tartama alatt *Titulescu* pénzügyminiszter fogja helyettesíteni. *Averescu* miniszterelnököt, aki ma este *Mehádiába* utazik, rövid távolléte alatt nem fogja senki helyettesíteni.

A közmunkaügyi miniszter Aradon.

Ma délelőtt értesítés érkezett a polgármesteri hivatalhoz, amely szerint *Greceanu* közmunkaügyi miniszter a jövő hó első felében Aradra érkezik. *Dr. Angel István* polgármester a közmunkaügyi miniszter Aradra jövetelének céljáról a következőket mondotta munkatársainak:

— A miniszter elsősorban a Maros szabályozására vonatkozó előterjesztéseket fogja megvizsgálni, mert a Maros szabályozása és új töltések felépítése igen fontos érdeke a városnak. Megtekintni még a nagyobb iparvállalatokat és üzemeket is. A miniszter látogatásának eredménye valószínűleg az lesz, hogy Aradot, mint Romániának egyik legintotásabb ipari városát, a kormány a jövőben nagyban támogatni fogja, hogy minél jobban fejlődhessenek.

Az állampapírok lebélyegzése.

(Megérkezett Aradra a rendelet.)

A cluj (kolozsvári) pénzügyi vezérigazgatóság a Romániához csatolt területeken a volt osztrák-magyar monarchia által kibocsájtott állami értékpapírok lebélyegzése és bevonása tárgyában rendeletet küldött az aradi pénzügyigazgatósághoz, melyet bővebb részletekben a következőkben közölünk: A szövetségesek és a csatlakozott hatalmak és Ausztria-Magyarország közötti békeszerződés szerint a volt osztrák-magyar állampapírok és pedig Ausztria és Magyarország által kibocsájtott 1914. július hó 28-ika előtt kibocsájtott járadékkölcsönök, államkötvények, pénztárjegyek stb. lebélyegzendők. Lebélyegzendők és egy igazolvány ellenében bevonandók Ausztria és Magyarország által a háboru tartama alatt, vagyis 1914. július 28-tól 1918. október 31-ig kibocsájtott járadék-cimletek, államkötvények, pénztárjegyek stb. A lebélyegzési és levonási műveleteket minden megyének a területén lévő pénzügyigazgatóság fogja eszközölni. Tekintve, hogy kétféle kibocsájtott állampapír számbavevéséről van szó, ugyanis a háboru előtt és a háboru alatt kibocsájtott állampapírokról, tehát úgy a torlódás, mint a kétféle állampapír összekeveredésének elkerülése végett a pénzügyigazgatóság által ezen mű

veletek elvégzésére kinevezett két tisztviselő külön helyiségben fog dolgozni. A lebélyegzési és bevónási műveletek 1921. április 25-től

május 10-ig tartanak a husvéti ünnepeket kivéve. A lebélyegzési műveleteket a pénzügyi palota 15. és 16. számú szobáiban végzik.

Ujtás az expressz-jegyek kezelésénél.

(Aradon a menetjegy-iroda árusítja)

Aradon a bucurest-bécsi expressz utazók között sok mizériát okozott eddig az, hogy az utazási jegyeket kizárólag a pályaudvaron árusították és csak az elutazás előtti utolsó órákban juthattak az utasok jegyeikhez. Délig alig tudhatta meg valaki, hogy elutazhatik-e aznap délután vagy sem? Ami az utazás körül nagy bizonytalanságot okozott.

A CFR igazgatósága a mai naptól kezdve gyökeres ujtást létesített az expressz-jegyek kezeléséről. A jegyeket a városi menetjegy iroda árusítja és adja ki a jelentkezés sorrendjében. Az arad-budapesti utra egy teljes Pulmann kocsi ülőhelyei, több mint 40 jegy áll minden utra a menetjegyiroda

rendelkezésére. Előnyös ezenkívül a CFR új intézkedése azért is, mert az utasoknak nem kell több izben kifáradniok a vasúthoz, hanem benn a városban is megváltják jegyeiket.

Az expressz-jegyek ára leiben vagy francia francban fizetendő. A magunk részéről csak azt tartjuk még elengedhetetlenül fontosnak, hogy a menetjegyiroda kezelése állandóan kellő mennyiségű apró francot tartson pénztárában, hogy elő ne forduljon az az anomália, ami a budapesti menetjegyirodánál sok vizsályt és károsodást okoz a közönségnek, hogy a nagyobb címletű pénzjegyekből nem akarnak visszaadni.

frodalom és művészet.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Kedd: Faust. (B.) Svárdström Valborg vendégfelléptével. (Felemelt helyárakkal.)

Szerda: Hoffmann meséi. (C.) Svárdström Valborg vendégfelléptével. (Felemelt helyárakkal.)

Csütörtök: Nincs előadás.

Péntek: Nincs előadás.

Szombat: Nincs előadás.

Vasárnap d. n.: Cigánygrófnő. Este: Mignon. (A.) Svárdström Valborg vendégfelléptével. (Felemelt helyárakkal.)

Hétfő d. n.: Cseregyerek. Este: Incognito gróf. (B.)

Svárdström Valborg hangversenye

Vasárnap este zajlott le a Kultur-palota nagytermében a Svárdström-hangverseny. A műsor összeállításánál kissé mostohán bántak a komolyabb zeneművekkel és talán ez okozta azt, hogy a közönség csak félig fölötté meg a termet. A hangverseny az adott formák között tökéletes volt és Svárdström Valborg dalestélye egyre fokozódó extázisba hozta a széksorokat.

Svárdström Valborg hangversenyanyaga nem nagy. Terjedelmében talán két oktav, de művészetének illata, színe és szegzességét mindent pótol. Svéd fájának intuitív zenei képességeire épített előadási formáját oly mély zenekulturájában gyökeredző művészetével oldotta meg, hogy erről külön meg kell emlékeznünk. Valborg asszony előadása nem melék cél, hanem a kifejezés, a zenei közlés leglényegesebb lehetősége. Nála a dal előadása külön művészeté lett, amely önálló művészi hatásokra törekszik: a dalt nyers anyagnak tekinti csupán, a melyet az énekművészek gesztusheli és stílizáló eszközökkel egy magasabb zenei harmoniává kell emelni. Éneke a hangjegyeket elnyújtja, összeszuszogítja, ferdíti, vagy kiegyenesíti, ahogy céljának esetenként megfelel. Művészte lenyűgöz mindenkit hangja az alsó fekvésben elfénytelenedett kisére, de tömör, tiszta, kellemes

és szokatlanul finom: a felsőbb régiókban pedig teljes erővel és színnel érvényesül. Pianisszímó utólérhetetlenül tökéletesek, kifőgástanul trillázik, staccatozik. A Traviata nagy áriáját, Löwe „Häinzei München” és „Niemand hat'sgesehen” című könnyebb szerzeményét, Hugo Wolf ismert Strochen Botschaftját és két más hangulatos kompozícióját, Strauss Ständhénjét, Brahms meg rázón mély „Wir Wandelten” című dalszerzeményét és az Erlköniget énekelte. Grieg Johannes Nachtját és a Solvegs-dalt a műremekül érvényesített bájjával adta vissza. Utoljára egy bukolikus szépségű norvég népdalt interpretált s a művésznő virtuóz technikával maga kísérte a dalt zongorán. A dal végakkordjait a nagy művésznő trillába olvadt és cseregő énekét írenetikus tapsvihar fogadta. A - kisszámú - közönség egyébként szépen viselkedett: a hangverseny után hálás tapsokkal köszöntö meg a világhírű énekesnőnek a feledhetetlenül nemes iméliezetet.

Svárdström Valborg vendégfelléptével ünnepi előadásban kerül színe kedden a Faust. A vendégművésznő Margareta-t éneklő a hatalmas operában, a mi egyik legkiválóbb szerepe. A neu mindennapi operaest iránti óriási érdeklődést fokozza még két név: D'Arin, aki Mephistó szerepében már legutóbb is valósággal elragádtatást váltolt ki az opera iránt lelkesedő közönségből és Csányi Mátyás karmester, aki ezúttal mint vendégdirigens áll a zenekar élére. A hírneves svéd énekesnő szerdán a Hoffmann meséiben folytatja aradi vendégjátékát.

Poór Lili jön. A kivételes tehetségű drámai művésznő, aki legutóbbi aradi vendégfelléptei alkalmával bámulatos gyorsasággal meghódította a közönség szívét, rövid időn belül visszatér Aradra és május 3-ikától kezdődőleg több estén vendég szerepel a városi színházban. Az aradi közönség kedvenc művésznője újabb érthető érdeklődéssel várt vendégjátékai alkalmával több elsőrangú alakítását mutatja be Fedorában, Vengerkák-ban, Baccarat-ban és Balga szűz-ben.

Győző Alfréd. Ezt a nevet kellett címül adnunk az Árendás zsidó legnap esli előadásáról szóló beszámolóban. A régi népszínmű címszerepét játszotta Győző Alfréd oly tökéletes művészettel, hogy a bíráló nem talál megfelelő szavakat a jellemzésre. Győző alakításában megkaptuk mindazt, amit vártunk: a könnyed humort, azután azt a humort, amely mosolyra deríti az arcot, de ugyanakkor könnyeket csal a szemekbe és végül a megrázó drámai erővel megindítja a szívet. A zsufozt nézőtér egész este ünnepelte a kiváló művészt. Horváth Mici az elveszett leány szerepében ért el őszinte, megérdemelt sikert. L. Kiss Mariska és Benkőné elsőrangú alakítású produkáltak. Várnay Földes, Selmezy és Olasz járultak még hozzá az est sikeréhez.

Vallásielekezeti és nemzeti ünnepi különbség nélkül keresni a szépet, ez a Haladás előadása célja. Ezt szolgálta a szombati gazdag műsoros előadás is, a mely az ipartestület nagytermében folyt le. Happerl- Kiári éneke után, melyet Szalai Aranka kísért, Erkel Ferenc életét és művészetét méltatták, melyhez csatlakozva Primo Béla Erkel-darabokat adott elő cimbalmon. Dante halálának 600 éves fordulójára alkalmából Nagy Zoltán, az előadások vezetője a nagy költő életére és műveire hívta fel tartalmas beszéd keretében a közönség figyelmét. Koromzay Ella művészi zongoraszáma, Balázs Magda szavalata és Koch Miki hegedűjátéka zárta be a meleg, hangulatos műsort. A legközelebbi szombati ingyenes előadás a közbeeső ünnep miatt május 7-én lesz az ipartestület nagytermében.

Négyezer korona — egy páholy. Ezt az árat Budapestén fizetik egy páholyért azok, akik meg akarják nézni a Páros bugyelláris ünnepi előadását, a mely május 1-én lesz. A díszelőadás a Vigszínházban fog lefolyni nagy ünnepek keretében. Résztvesz benne a Vigszínház művészi együttese. Ez az első eset, hogy a Vigszínház régi népszínművet tűz műsorára.

Az Unger tanítványok jólelkony-célu hangversenyüket május 5-én délután 4 és fél órakor a Kulturpalota nagytermében tartják meg. Jegyek ifj. Klein Mórnál kaphatók.

Megnyílt a szépművészeti szalon új helyiségében, az Ortutay-palotában. Szencziócs-képek, szobrok, műtárgyak állandó kiállítása, vétele, eladása és bizományi árusítása.

Az akasztófa árnyékában

(Fényes László védekezése.)

BUDAPEST. A Tisza per szombati főtárgyalásán Kéri Pál és Fényes László keresztkérdéseket intéztek Hüttner századoshoz, aki mindkettőre terhelő vallomást tett. Fényes László minden kérdése után megállapítani kívánta Hüttner vallomásaiban az ellentéteket. Amikor Gadó elnök Fényes egyes kérdéseinél kifogásokat tett, Fényes így szólt:

— Az akasztófa árnyékában minden eszközzel védekezni akarok.

Hüttner erre a következő megjegyzést tette:

— Nem töredelmes bűnös az, aki a nyakába vett a hadbírósnál tizenötévi fegyházat, hanem töredelmes az olyan tanu, aki azért vállalta ezt a büntetést, hogy még súlyosabból megmeneküljön. Fényes jogi páholyban ül, amelynek egyik karfája a büntetés minimuma, a másik a büntetés maximuma, de nem az akasztófa.

Elnök ezután a tárgyalás folytatását elhalasztotta.

Részesedést kapnak a vasutasok.

A bucurestii vasúti vezérigazgatóságtól ma távirati értesítés jött az aradi üzletvezetőséghez, a mely a vasúti személyzet

fizetési problémáját lesz hivatva helyes mederbe hozni. A vezérigazgatóság ugyanis az elmúlt hetek alatt egymásután vonta meg a CFR alkalmazottaktól a különböző drágasági pótlékokat, sőt a rendes havi járulékok egy részét is és most más módon akarja rekompenzálni a vasúti tisztviselőket. A rendelet a CFR alkalmazottaknak ezentúl részesedési járulékot ír elő. E szerint a 600 leinél kevesebb fizetéssel bíró tisztviselők fizetésükön felül ezentúl minden hónapban a teljes törzsfizetést és 500-tól 1000 leies fizetésű vasúti tisztviselők 600 leit, 1000-tól 2000 leig pedig 1000 leit kapnak részesedési járulék címen. Ezt a járulékot a vasutagazgatóság január hó 1-ig visszamenőleg fogja kiutalni az alkalmazottaknak utólagos fizetés mellé. Az aradi vasutasoknak holnap kezd meg az üzletvezetőség a részesedési járulék folyósítását és értesülésünk szerint ez a szerdai nap folyamán befejeződik. Vasutasok körében nagy örömet keltett az új fizetési járulékok állandósításáról egyébként még nem érkezett értesítés az

aradi vasutagazgatósághoz. Mlétek tényezők véleménye alapján ezt utólag és negyedéves részletekben fogják kiutalni.

Haza jönnek a magyar hadifoglyok.

Budapest. A magyar hadügyminisztérium hadifogoly osztályának vezetője kijelentette tudósítónk előtt, hogy a Turkesztánból, Kaukázusból, a Kaspi-tó és a Fekete-tenger környékéről a magyar hadifoglyok hazaszállításának előkészítése folyamatban van. Az intelligens magyar hadifoglyokat fuszokként kezelik és a rájuk vonatkozó tanácskozások még nem zárultak le. Reméli azonban, hogy őszre az összes magyar hadifoglyok otthon lesznek.

Tilos a vasuton a gyúlékony anyag.

Az utazó közönség az utóbbi időkben a már régebben kiadott központi rendeletek dacára is állandóan vitt magával a vasúti kocsikban gyúlékony anyagot, így szeszt, benzint és petrolumot. Az aradi vasutagazgatóság a vezérigazgatóságtól nyert felhatalmazás alapján most rendeletileg betiltja, hogy vasuton mindennemű lúgyesélyes és robbanó anyagokat lohessen vinni. A rendelet ellen vétőket a legszigorubbab fogják felelősségre vonni.

Kereskedők milliók tüzkára.

Nemrég megírtuk, hogy a két-egyházi állomáson kigyulladt egy vasuti kocsi, melyet lekapcsoltak. A kocsi a benne levő áruval együtt teljesen elpusztult. Akkor kapott információink szerint három aradi kereskedő: *Lantos, Glesinger* és *Fischer* szenvedték a kárt, amely körülbelül 1 millió lei. Most *Guttman* Jenő timisoarai (temesvári) kereskedő arról értesít bennünket, hogy a legnagyobb kárt a tűz következtében egy bucaresti kereskedő szenvedte. Ezenkívül károsodtak még *Pintea* János aradi kereskedő, több timisoarai (temesvári) és petrojemi (petrozsényi) kereskedő is. A közleményünkben említett aradi kereskedők és *Guttman* Jenő károsodtak, de csekélyebb mértékben.

A postaesomagok felvétele.

A postaigazgatóság a kereskedelmi minisztérium rendelkezése megindította a csomag és utánvételi forgalmat, amely hosszú idő óta szünetelt. Az új rendelet szerint postaesomagokat csak akkor vesznek fel, ha azok súlya 5 kilogrammot nem halad meg és ha a csomagom érték nincsen feltüntetve. Utánvételes csomagot szintén csak 5 kilogramm sulyig vesznek fel, de csak abban az esetben, ha a küldött csomag értéke kisebb 1000 leinél. A posta az utánvételes csomagokért nem vállal felelősséget. A rendelet szerint a szállítólevelet román, magyar vagy német nyelven lehet kiállítani. Minden csomag után 1 leu utánvételi illeték fizetendő. A postaigazgatóság jelentése szerint a jelenlegi forgalom alig egytizede a normális forgalomnak. Ennek az oka természetesen az, hogy a posta nem vállal felelősséget a csomagokért. A felelőség vállalása nélkül a csomagforgalom felvétele csak félintézkedés. Enélkül a külföldi csomagforgalom megindítása, amelyre most készülnek a postaigazgatóságon, szintén nem hoz semmi gyakorlati eredményt.

Halálra ítélt kém.

(Kommunisták büntetése.)

BUDAPEST. A budapesti katonai törvényszék *Klein* Imre debreceni díjnokot, tartalékos tizedest kémkedés miatt kötél általi halálra ítélte.

BUDAPEST. A pestvidéki törvényszék *Döry* János földmivest, *Miklósi* György vasuti hordárt, *Bancsó* László győri detektivet több gyilkosság miatt kötél általi halálra ítélte. *Bancsó* elnöke, *Döry* és *Miklósi* bírái voltak az esztergomi forradalmi törvényszéknek. A törvényszék dr. *Kartaly* István ügyvédjelöltet, az esztergomi direktorium volt elnökét 15 évi, *Bártfai* Béla lapszerkesztőt, aki kivégzéseket teljesített és matrózokat toborzott, 14 évi fegyházra ítélte.

Kereskedők az új adójavaslatok ellen.

BUCURESTI. A bucarestii Kereskedők Egyesülete április hó 24-ére nagy gyűlésre hívta össze a romániai kereskedőket, hogy tiltakozzanak az új adójavaslatok ellen, amelyek arra alkalmasok, hogy a kereskedelmet tönkretessék. A gyűlésről feliratot intéztek a kormányhoz, ebben rámutatnak azokra a sérelmekre, amelyek megbénítanák a kereskedelmi forgalmat. Rámutatnak arra, hogy a javaslat szerint megszűnik az üzleti titoktartás és minden konkurrens kereskedőnek alkalma lesz bármikor a másik kereskedő üzleti titkait megismerni, mert a javaslat kötelességévé teszi minden kereskedőnek, hogy nyilvántartást vezessen a raktárán levő áruk mennyiségéről és minőségéről és hogy minden ne-

gyedévben jelentést tartozik tenni az árvizsgáló bizottságnak az árukban történt változásokról. Ezenkívül az ellenőrző közegek bármikor megjelenhetnek a kereskedők üzleteiben, hogy az üzleti könyvek vezetését, a számlák kiállítását és üzleti kiadásait ellenőrizzék. Ezzel az ellenőrzéssel alkalomszerűleg pénzügyi és közgazgatási hatóságok kiküldötteit és csendőrtiszteket biznak meg. A javaslatban foglalt büntető rendelkezések pedig oly súlyosak, mint amilyeneket közönséges bűntettekkel szemben szoktak alkalmazni. Így 5 évig terjedhető elzárással, 100.000 leig terjedhető pénzbírsággal és áruekobzással büntetendő az a kereskedő, aki az adótörvényeket megszegi.

Soron kívül. Magyarországon becsereik az ezresek és tizezresek.

BUDAPEST. A magyar nemzetgyűlés pénzügyi bizottsága alaposan megvitatta a pénzforgalom ideiglenes szabályozását célzó javaslatot és lényeges módosításokat eszközölt rajta. A legjelentősebb az a módosítás, hogy az ezreket nyomban a törvényjavaslat törvényerőre való emelése után, vagyis *oron kívül lehessen kicserélni*. Ez az időpont valószínűleg április 28-án kezdődik. Szóba került a bizottság ülésén a kisebb címletek kicserélése is. Ebben a kérdésben *Hegedűs* Loránd pénzügyminiszter úgy nyilatkozott, hogy a második kicserélési kurzus körülbelül május huszadika táján kezdődik. A kicserélés megkezdésének napjától számított két héten belül minden levonás nélkül cserélik ki államjegyekre az osztrák-magyar bank magyar felbéllyegzésű összes jegveit. Majd nagyobb körvonalakban emertette *Hegedűs* a franc-változó árt-

térés módjait. Megállapodás jött létre a gyanus és hamis bélyegzésű bankjegyek sorsáról. Ezeket a bankjegyeket a pénzügyi bizottság visszatartja, az állampénztárba küldik és ha ott tényleg kiderül, hogy a lebélyegzése hamis, akkor ötven százalékig bont annak róluk, ötven százalékban pedig államjegyekre cserélik ki.

BUDAPEST. Az osztrák-magyar bank vezetősége kijelentette, hogy *Hegedűs* pénzügyminiszter utasította a jegybankot, amennyire csak lehet kezelje az 1000-es forgalom lebonyolítását, nehogy fennakadások legyenek. Csak az igazán gyanus és feltűnően hamisított bankjegyeket tartják vissza és teszik át az állampénztárhoz a bélyegző valódiságának megvizsgálására. Külön intézkedés történt a határállomások pénzforgalmának ellenőrzésére, nehogy hamis magyar lebélyegzésű bankjegyeket hozzanak az országba.

A háztulajdonosok közgyűlése.

(Üdvözlő távirat a kormányhoz.)

Az Aradi Háztulajdonosok Szövetsége tegnap délelőtt tizenegy órakor tartotta rendes évi közgyűlését a városháza tanácstermben. A gyűlés megkezdése előtt küldöttség kereste fel dr. *Robu* János főpolgármestert és felkérte a közgyűlésen való megjelenésre. Miután a főpolgármester megjelent, dr. *Demján* Aurél elnök megnyitotta a közgyűlést. Beszédében ismertette a Szövetség programját és bejelentette, hogy a vezetőség mindent megtett a Szövetség tagjai érdekében. Majd *Lukácsy* Lajos szólt fel. Beszédében a vezetőség önfeláldozó munkájáról és elmondotta, hogy a házbért rendező törvényjavaslat a jövő hó elején a képviselőház elé kerüljön, amelynek életbelépésével reméli, hogy javulni fog a háztulajdonosok nehéz helyzete. Dr. *Robu* János főpolgármester üdvözölte a Szövetség tagjait és megígérte, hogy ezentúl tőle telhetőleg támogatni fogja a Szövetség érdekeit. A közgyűlés lelkesen éljenezte a főpolgármestert Dr. *Steinitzer* Pál a Szövetség ügyében ismertette a zárszáma-

dást, amelyet a közgyűlés tudomásul vett.

Azután *Rigler* József háztulajdonos szólt fel. Szerinte a közgyűlés nem határozatképes és kifogásolta, hogy dacára annak, hogy a Szövetségnek még jóváhagyott alapszabálya nincs, mégis felemelte a tagdíjakat. Dr. *Demján* Aurél elnök felvilágosította, hogy saját hibájukon kívül nincsen jóváhagyott alapszabályuk, de az most van jóváhagyás végett a kormánynál. Majd a tisztikar megválasztása következett. Egyhangulag választották meg a következőket: Elnök dr. *Demján* Aurél, helyettes elnökök: *Lukácsy* Lajos, dr. *Márcus* Mihály és *Stauber* József, pénztárnok *Frick* József, elnök *Antonescu* Virgil. A végrehajtó bizottság tagjai lettek: *Ádám* György, *Chera* Juon, *Don* Konstantin, dr. *Ispravnik* Szevér, *Momák* Flóris, *Muszkán* Demeter, *Pap* Ilie, *Mihulin* Nikolae, *Sebők* Sevic, *Rajcu* Demeter, *Blaha* Károly, *Bing* Hugó, *Fehér* Imre, *Hanyady* József, *Kerpel* Izsó, *Kohn* József, *Schäffer* Henrik, *Stengl* Andor, *Tabakovics* Emil, dr. *Tagányi* Sándor, *Urbán* Endre és *Varga* Kálmán. Végül *Averescu* miniszterelnökhöz, a belügymi-

niszterhez, a munkaügyi és az igazságügyminiszterhez a közgyűlés üdvözlő táviratot menesztett.

LEGUJABB.

GYERMEKGYLKOS ÉS ÖNGYLKOS. Budapest. Balázs István a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének 33 éves tisztviselője egy Budapest melletti erdőben agyonlőtte 4 éves fiát, majd önmagát. Tettének oka a boldogtalan családi élet.

MILLIOS SIKKASZTÁS. Miskolc. Ligeti Imre 24 éves miskolci bank tisztviselő a rábizott pénzből másfél milliót eljátszott a börzén. Az igazgatóság megtette ellene a följelentést.

VIZSGÁLAT KÁROLY EXKIRÁLY ELLEN. Bern. A svájci szövetségtanács vizsgálatot indított Károly exkirály utazása ügyében. A szövetségtanács egyik diplomatáját küldte Károly exkirályhoz, hogy tölje az utazás részleteit megkérdezője.

AZ ELSŐ NÉMET MILLIÁRD Páris. A francia kormány közölte a német kormánnyal, hogy az első milliárd arany márka átadása előtt nem tárgyal Németországgal. Május eleje után folytatják Németország megszállását. Ugyancsak Párisból jelentik, hogy Franciaország május végén folytatja a trianoni békeszerződés tárgyalását.

GRATZ GUSZTÁV A HITELBANK ELÉN. Budapest. Gratz Gusztáv volt magyar külügyminiszter hír szerint elfogadta a Hitelbank ügyvezető-igazgatói állását.

NEMZETI MUNKÁSPÁRT MAGYARORSZÁGON. Budapest. Tegnap megalakult a nemzeti munkáspárt. 86 község képviseltette magát. A párt vezére *Csizmadi* Sándor, ügyvezető elnöke pedig *Andaházi-Kasnya* Béla nemzeti gyűlési képviselő.

A munkások adója.

(A munkaadók kötelezettségei.)

Az erdélyi és bánáti munkaadók szövetsége tiltakozott az 1920. évre visszamenőleg a IV. osztály kereseti adó ellen. A tiltakozásnak az lett az eredménye, hogy a IV. oszt. adó mellé még egy új adónemet is behoztak: a 6 százalékos munkásadót. Ez arra kényserítette a clujai (kolozsvári) munkaadók szövetségét, hogy nagygyűlés keretében tiltakozzék ez adópolitika ellen. *Kiss* Mór dr. ismertette a munkás-adótörvényt, elmondotta, hogy adókötelezett alany minden köz- és magánalkalmazott (tisztviselő, szolga, munkás, napszámos), kinek jövedelme a havi 200, kézimunkásoknál a havi 300 leit meghaladja. Az adóalaphoz tartozik minden fizetésnek, díjazásnak, egyébfajta jövedelemnek a megnevezett törvényes levonások után fennmaradó, tehát tiszta jövedelemnek tekintendő része. A törvényes levonások a következők: 1. azoknál, kiknek évi összes illetményei a 12.000 leit meg nem haladják, évi 1200 vagyis havi 100, kézimunkásoknál évi 2400 vagyis havi 200

lei, 2. Jevonhatók a nyugdíj-járu-
lék címen fizetett összegek is felté-
ve, hogy a fizetés 10 százalékát
meg nem haladják. Az adó-kulcs
6 százalékban van megállapítva. A
kötelezettségek megszegése kihá-
gást képez és büntetést von maga
után.

A munkaadók szövetsége me-
morandumban tiltakozik az új adó
ellen és ezt a memorandumot a
kormány elé terjeszti küldöttség
útján. Egyben azonban kimondot-
ta azt, hogy a 6 százalékos mun-
kás-adót a rendelet értelmében a
miniszter válaszát be nem várva
a munkaadók levonják és adott
helyzet elé állítják a munkásságot.

Sport.

Vasárnapi labdarugó mérkőzések.

Kinizsi—AAC. 4:1 (2:1) Az AAC.
Török Gábor-utcai sporttelepén esőtől
teljesen fölázott pályán folyt le a két
csapat mérkőzése. Az első félidőben
mindkét fél veszélyesen támad, de a
kapuk előtt lévő sártenger a legsze-
ben kidolgozott akciók sikeres befeje-
zésül megakadályozza. A lila-fehér
dresszes Kinizsinek mégis sikerül egy
szép szökletéből Schiller által a veze-
tést megszerezniük, melyet az AAC. egy
kornelből a kapus labdaejtése miatt ki-
egyenlít. Rövid idő múlva egy kapu-
előtti kavargásból ismét Schiller által
ér a Kinizsi goalt el (2:1). A második fél-
időben a Kinizsi teljes fölénybe kerül,
az AAC. csatársora csak ritkán jut szó-
hoz. A Kinizsi két tizenegyesét ér el,
melyből a másodikát Schiller védehel-
ienül helyezi a bravúrosan védő Somló
hálózába, majd sorozatos támadások
után Chambree lövi a Kinizsi negyedik
és a mérkőzés utolsó goalját. Végered-
mény 4:1 a vendégcsapat javára. A bírói
tisztelet Steinhübel (Kinizsi) töltötte be.
Előzőleg erős játék után az AAC. II.
2:1 (0:0) arányban győz a Kinizsi II.
fölött. **AMTE—Törekvés 2:0 (0:0).** A
szintén felázott ATE. pályán volt a fent-
említett két csapat mérkőzése. A fölény-
ben játszó AMTE. csak nehezen győz a
lelkesen küzdő Törekvés felett. A ve-
zető goalt csak a második félidőben si-
került az AMTE-nak a Törekvés öngol-
jából megszerezni, majd egy szép táma-
dásból a munkáscsapat még egy goalt
ér el s így a mérkőzést 2:0 arányban
az AMTE. megnyerte. Jó bíró volt Len-
gyel Károly (ATE). **Előmérkőzés.**
AMTE. II—Törekvés II. 3:1 (0:0.)

**OSZTRÁK-MAGYAR FOOT-
BALLMÉRKŐZÉS.** Bécs. Ausz-
tria és Magyarország reprezentá-
tív csapatainak válogatott mér-
kőzése a Szemeringen 4:1 arány-
ban Ausztria javára végződött.

A főispáni titkár távozik. Demian
Aurél prefektusi titkár a napokban a pre-
fektus hazaérkezése után beadta az állá-
sától való felmentési kérvényét. De-
mian Aurél távozásáról a következőket
mondotta: Elhatározásomnak az az oka,
hogy megkezdtem egyetemi tanulmányai-
mat a clujji (kolozsvári) egyetemen foly-
tatni akarom. Prefektusi titkári állasom-
tól való megváltásom után is városi tisz-
viselő kívánok maradni és szigorlataim
elvégzéséig a városi prefekturától hat
heti szabadságot kértem. A prefektus ur
egyébként elfogadta lemondási kérelme-
met és a napokban át fogom adni hivata-
lomat. Még nem tudom, ki fogja ideigle-
nesen ellátni a titkári teendőket.

HIREK.

Farkas Pál meghalt.

Budapestről kapiuk a szük-
marku jelentést, hogy Farkas Pál
volt magyar képviselő az ismert
író 42 éves korában meghalt. Far-
kas Pál neve ismert a magyar
közönség előtt, amely szereti a
szépirodalmat. Legnagyobb sike-
rét az Önkéntes naplója című hu-
moros munkájával aratta. Ezután
jelent meg Egy körorvos naplója
című humoros műve, majd több
regényt és elbeszélést jelentetett
meg. Tudományos munkásságot
is fejtett ki. Egyik könyve a szo-
cializmus fejlődését tárgyalja.
Legfontosabb műve az a nagyszá-
bású munka, amelyben a francia
forradalom történetét írja meg.
Amikor gróf Tisza István annak
idején megalakította a munkapár-
tot, Farkas Pál is bekerült a par-
lamentbe, ahol mint a munkapárt
tagja, értékes munkásságot fej-
tett ki. A háború alatt mint tüztér-
tiszt teljesített szolgálatot és Ara-
don is többször megfordult, ahol
megkedvelték a szellemes író. A
forradalom kitörése után teljesen
visszavonult a közpályától és ki-
zárólag írói hivatásának élt. Az
utóbbi időben sokat betegeskedett
Farkas Pál: a háborúban szerzett
baja ujult ki, s ez vitte sirba fia-
talon, tehetsége és munkabírása
teljében. Az elhunytban Wolfner
Tivadar és Singer és Wolfner hi-
res könyvkiadó cég belfüggetlen
gyászolja. Farkas Pál halála min-
denütt általános részvétet kelt.

**Trifu főkonzul kinevezési
okmánya.** Budapest. A magyar
hivatalos lap közli: Horthy Mik-
lós kormányzó megengedte, hogy
Trifu György román királyi fő-
konzul kinevezési okmánya meg-
erősítési záradékkal elláttassék.

Arad új térparancsnoka. Ér-
tesülésünk szerint Arad eddigi
térparancsnoka távozik eddigi he-
lyéről és utóda Graur kapitány, az
információs iroda főnöke lesz.
Graur kapitány új minőségében is
megmarad az információs iroda
élén.

**Lengyel vendégek Budapes-
ten.** Budapest. A lengyel köz-
gazdasági bizottság tagjai tiszte-
legtek gróf Bothlen István ma-
gyar miniszterelnökönél, aki ven-
dégül látta őket.

**Gyorsvonatra Budapest felé
jegyek a városi menetjegyiro-
dában kaphatók** (Bulv. Regina
Maria, Andrassy-tér 21.)

Amerikába hajójegyek, Ro-
mánia—Newyork, román vonat.
Átszállás nélkül 16 nap; 4000 leiel
olesőbb minden más hajójegyűél,
III-ad osztályú külön kabinnal.
Indul minden hó 20-án. Jegyek
kizárólag az Aradvárosi menet-
jegyirodában kaphatók Bulv. Re-
gina Maria (Andrassy-tér) 21.

Kilakoltatott üzlet. Még annak ide-
jén, amikor a Rendkívüli Ujság című
lap megszűnt, a „Liga” kapta meg a la-
káshivataltól a kiürült helyiséget, de
egy kis akadály gördült a helyiség el-
foglalása elé. A helyiség bérlője, Igna
Dezső ruhafestő ugyanis, aki a helyiséget
albérlte adta a Rendkívüli Ujságnak
és a lap megszűnésével azt újra elfog-
lalta, nem volt hajlandó kimenni. Így ma
a „Ligának” karhatalmat kellett igénybe
vennie, hogy a részére kiutalt helyisé-
get elfoglalhassa. Igna Dezsőt, amint
mondta, nyomorba döntötte a kilakolta-
s és most felebezzéssel próbálkozik,
hogy helyiségét visszakaphassa.

**Az aradi vasutigazgató Bu-
curestiben.** Mihailovicu vasut-
igazgató az aradi vasuti bizottság
élén vasárnap Bucurestibe uta-
zott. Az aradi üzletvezetőség rész-
leges vezetését a vasutigazgató
távollétében dr. Lesskó Sándor
főfelügyelő, a jogügyi osztály fő-
nöke vette át.

**Tomcsányi magyar miniszter ál-
lása megingott.** Budapest. Szombat este
az a hír terjedt el a pártkörökben, hogy
Tomcsányi Pál Vilmos miniszter állása
megrendült. Az erre vonatkozó hírt még
nem erősítették meg.

Fiume szabad kikötő. Ve-
lence. A város polgármestere és
a hatóságok fejei beadványt in-
téztek az olasz kormányhoz, a
melyben tiltakoznak az ellen,
hogy Fiume és Triest szabad ki-
kötőknek nyilvánították magukat.
Beadványukban kijelentik, hogy
ha a két kikötő szabad kikötő
lesz, ezzel Velence kereskedelme
teljesen megbénulna.

Elhunyt kereskedő. Buda-
pest. Hertesz Tódor, az ismert
budapesti kereskedő 87 éves ko-
rában meghalt.

Vasutas-tanfolyam. Május 1-én
veszi kezdetét Arad állomáson egy al-
tiszti tanfolyam, amelynek vezetésével
az üzletvezetőség Jura állomásfőnököt,
helyettesül Sáfrán főnökhelyettest bizta
meg. A tanfolyam tanárai Mancas D.
Const. a számtan és mértan tanára,
Szerdianu Flórián román nyelv és föld-
rajz tanára, a kezelési szak tanára pe-
dig Damian Joan vizsg. főkalauz lesz. A
tanfolyam hat hónapig tart.

Husvét a vasutnál. A husvéti ün-
nepekre való tekintettel a vasut igazgató-
ságnál május 1-én és 2-án teljes munka-
szünet lesz. Április 29-én, 30-án és május
3-án az üzletvezetésen csak inspek-
ciós szolgálatot tartanak. A vasutigaz-
gatóság annak közlésére kért bennün-
ket, hogy a jelzett napokon a vasut-
igazgatóság hivatalos ügyben magán-
feleket nem fogad.

Stelner József bekapcsolt tele-
ionszáma háromszázhuszonhat.

Vasutasok bünei. Az aradi üzlet-
vezetőséghez ma központi értesítés jött,
amelynek értelmében a vasuti személy-
zet büntető cselekményei a jövőben
az igazgatónak és magasabbrangú tiszt-
viselőknek saját halálkörükben kell
felülvizsgálni és megbírálni. Csak ezután
terjeszthetik fel kellő indokolás alapján
az ügyet a bucaresti vezérigazgató-
sághoz.

**Skarlátjárvány a katolikus gim-
náziumban.** A római katolikus gimnázium
tanulói között az utóbbi napokban nyolc
skarlátos fordult elő. Dr. Tisch Mór vá-
rosi főorvos a gimnáziumot hat napra
bezáratta fertőtlenítés céljából.

Új záróra Budapesten. A magyar
fővárosban a fűtőanyag hiánya és vilá-
gítással való takarékoskosságot következté-
ben eddig olyan korán következett be a
záróra, hogy a színházak kénytelenek
voltak délután 6 órakor kezdeni előadá-
saikat. Most azt jelenti budapesti tudó-
sitónk, hogy a magyar kormány a zár-
órát meghosszabbította. Az új rendelke-
zések szerint a színházak zárórája éj-
szaka 12 óra, az éttermeké és kávé-
házaké éjszaka 1 óra, az egyesületeké
pedig 2 óra.

**Megszűnt a vasutasok fakedvez-
ménye.** Az aradi vasutigazgatóság ma
vette a bucaresti vezérigazgatóság ren-
delését, amelynek értelmében az üzlet-
vezetőség fát a személyzet részére ezen-
tul kizárólag a beszerzési áron minden
kedvezmény beszüntetésével fog eladni.
A vasutasok értesülésünk szerint a jö-
vőben 430—440 leiert fognak egy öl fát
kapni.

Magyar butor Romániában.
Budapest. Egy román érdekelt-
ség, amelynek élén a Marmorosch-
blanek-cég áll, tárgyalásokat foly-
tat magyar butornak Romániába
való behozatala ügyében. A ro-
mán érdekelttség mindenféle iro-
dai és szoba-butort akar vásárol-
ni. A magyar gyárak arra kéri-
k a magyar kormányt, engedje meg
40 vagonos vonat összeállítását,
hogy ebben kizárólag butort ex-
portáljanak Romániába.

**Szállítási kedvezmény a rokkant-
taknak.** A CFR. bucaresti vezérigazgató-
ságtól ma távirati értesítés jött az aradi
vasutigazgatóságához, amely szerint a
75 százalékos menetdíj-kedvezmény-
ben részesülő utasok — pld. hadirokkant-
lak — a jövőben a podgyászok feladá-
sánál is ugyanilyen kedvezményben
részesülnek. A rendelet szerint a pod-
gyászszállításnál fel kell mutatni a
menetjegyet és a megfelelő igazolva-
nyokat.

**Az antant igénye a magyar akti-
vákra.** London. Lloyd George az angol
alsóházban kijelentette, hogy nem bizo-
nyos, hogy Franciaországon, Anglián és
Japánon kívül a többi hatalom hozzá
fog-e járulni ahhoz, hogy a magyar akti-
vákra vonatkozó igényeik felfüggesztes-
senek. Az a nézet, hogy nem lesz ne-
héz a hozzájárulásukat megnyerni. A
legfontosabb az, hogy a hatalmak ebben
az ügyben egységesen járjanak el.

Tisza-émlékünnep. Budapest. A
Tisza István emlékbizottság szombaton,
gróf Tisza István születésének 60-ik év-
fordulóján ülést tartott, amelyen Beöthy
Zsolt rövid, megragadó szavakkal em-
lékezett meg Tisza István életének és
halálának jelentőségéről.

**Vasúti kedvezmény a képviselők-
nek.** A bécs—bucaresti nemzetközi
gyorsvonaton ezideig semminemű árked-
vezmény nem volt életben. A bucaresti
vezérigazgatóságtól ma rendelet jött
az aradi vasutigazgatóságához, amely
szerint Románia egész területén az or-
szággyűlési képviselők ezental a nemzel-
közi gyorsvonaton is ingyen utazhatnak.
A képviselők családtagjai részére a ren-
delet 5 százalékos menetdíj-kedvezményt
biztosít.

Ujjászervezik a tűzoltóságot. Hol-
nap délután négy órakor a város szer-
vező-bizottsága ülést tart. Az ülésen a
tűzoltóság ujjászervezéséről és a kor-
mány által jóváhagyott új állások be-
töltéséről tárgyalnak.

Tanítók fizetése. A tanfelügyelő-
ség felhívja az igazgató-tanítókat, hogy
a tanítók április hav fizetésük átvétele
céljából e hét folyamán jelenjenek meg a
tanfelügyelőség irodájában.

**Megszűnt a megyei kiütéses tifusz
járvány.** Dr. Bradeán Alhanáz vármegyei
főorvos a következők közlésére kért iel
bemunkelt: A bokszei és borosjenői
kiütéses tifuszjárvány megszűnt és így
az említett helyeken ismét megtarthatják
a rendes netivásárokat.

Orvosi hír. Dr. Joan Moldovan
kórházi sebész-főorvos Strada Brancov-
vicu (Lázár Vilmos-utca) 4. szám alatt
rendel délután 3—4-ig.

Ide-oda. A tegnapi napon két csa-
lád érkezett Aradra, amelyet a magyar
hatóságok visszaküldtek Aradra azzal,
hogy nem engedélyezik Magyarországon
való letelepedésüket. A két család, mely
Aradról repatriáltatta magát, felkereste
a repatriáló-hivatal főnökét, ki a két csa-
ládnak, tekintve, hogy magyarországi il-
letőségük, elősegíti Magyarországra
való visszatérésüket, mert ezen indoknál
fogva lehetetlen itmaradásuk.

Közgazdaság.

A szabad gabonaforgalom.

Bucuresti. Athanasiu közlelmezési államtitkár a minisztertanács legutóbbi ülése elé törvényjavaslatot terjesztett. A törvényjavaslat a gabonaforgalom szabaddátételéről szól. A minisztertanács-részletes és beható vita alá vette a javaslatot, amelyet előbb a szaktestületeknek és azután a kamarai szakbizottságoknak adnak ki. A törvényjavaslatot még május hónapban okvetlenül letér-gyalják.

A valutapiac. Páris szikratávirat április 24. Leu 21, dollár 18.706, márka 20.75. **Arad, április 25.** Dollár 59-60, márka 1.06-1.07, magyar korona 0.26-0.27.

Budapest, április 25. Dollár 261-54, márka 405-04, lei 403, sokol 359, 62 ár 700.

Arzenovici — részvénytársasági igazgató. A Consum című szaklap írja: A targul-muresi (marosvásárhelyi) Erdélyi Malom és Faipar R. T. igazgatóságába beválasztották Arzenovici Gyula pénzügyi főfelügyelőt, volt aradi pénzügyigazgatót.

Fakereskedők országos kongresszusa. Május hó 8-án Brassóban (Brassóban) a kereskedelmi és iparkamara ülésében a romániai latermelők és fakereskedők országos kongresszust tartanak, amelynek célja a latermelők és fakereskedők egyesületének megalapítása. A kongresszus iránt országsszerte nagy az érdeklődés, mert a termelők és kereskedők szervezkedéséről a piac konszolidálása érdekében igen sokat várnak.

Bankekgyűlések. Az Aradi Általános Takarékpénztár R. T. f. hó 26-án, kedden, délután 5 órakor az intézet helyiségében Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 5. szám alatt tartja évi rendes közgyűlését. Ugyanott délután 6 órakor az Aradi Kereskedők Takarékpénztár és Hitelszövetkezete tartja évi rendes közgyűlését.

A déli gyümölcsök ára. Trieszt. Az itteni piacon a déli gyümölcsök ára a következő: narancs ládánként 130-150 lira, citrom ládánként 65-75 lira. Erdélyben az elsőrendű narancs ára ládánként 600-700 lei, a citromé 280-320 lei.

Megvásárolt aradi gyár. A Consum című szaklap írja: A Corvin eluji (kolozsvári) vegyipari gyár megvásárolt egy aradi vegyi gyárat, amelyet 1 millió lei alapítókéval Alpha vegyi termékek gyára r. t. cég alatt Cluj (Kolozsvár) székhellyel önálló külön vállalatként alakított. A gyár igazgatóságának tagjai lettek többek között Arzenovici Gyula pénzügyi főfelügyelő és dr. Ispravnicu Sever aradi ügyvéd.

A Weitzer-gyár termelése. A Consum című szaklap kimutatást közöl az aradi Weitzer-gyár termeléséről. A kimutatás szerint a gyár januárban 317 mázsa vasanyagot és 1 lokomotívot, februárban 419 mázsa vasanyagot és 7

lokomotívot állított elő. Eladott a gyár januárban 2533, februárban 3053 mázsa vasanyagot. Az eladott készleteket a múlt évi termelésből állították ki.

Aradi gyárak opciója. A eluji (kolozsvári) Staller-fatelepre az aradi Weitzer- és Marta-gyárak május 7-ig opciót kaptak. A vételár 4 és fél millió lei.

Amerika az antant mellett.

(Harding nem vállalkozik közvetítésre.)

PÁRIS. A francia lapok bőven foglalkoznak az Egyesült Államoknak a szövetségesekhez intézett jegyzékével és azon reményüknek adnak kifejezést, hogy most, miután Amerika nyíltan mellette állott, Németország belátja, hogy senkire sem számíthat és így teljesíteni fogja a nagyhatalmak követeléseit.

BERLIN. Amerika kormányának most küldte el válaszáat. Németország legutóbbi jegyzékére. A jegyzék azzal kezd, hogy Amerika elvben egyetért Németország azon tervével, hogy Németország illesse a szövetségesek tartozását Amerikának. A közvetítésre azonban Amerika kitérő választ adott.

WASHINGTON. Az amerikai kormány csütörtökön este elküldte válaszáat a német jegyzék-re. A válaszigyzék kijelenti, hogy Harding elnök nem vállalkozhat a döntőbíró szerepére, bármennyire is van hatva a válság komoly volt.

Az amerikai kormány azt kívánja, hogy Németországnak és a szövetségesek között mielőbb meginduljanak a közvetlen tárgyalások és evégből bizalommal reméli, hogy Németország újabb javaslatokat fog a jóvátételi bizottság elé terjeszteni, melyek alkalmasak lesznek a megegyezésre. Ha a német kormány ezen szellemben jár el, akkor az amerikai kormány hajlandó a maga részéről mindent megtenni.

Detronizálni!

(Mit követel a kisantant Magyarországtól?)

BÉCS. A szerb külügyminisztérium erélyes hangú jegyzéket intézett a magyar kormányhoz, a melyben figyelmeztetik a magyar kormányt, hogy a szerb kormány most már ragaszkodik Habsburg Károly detronizálásához. A demars hangsúlyozza, hogy a detronizálás kérdésében a kis antant államai valamennyien egyetértenek. A jugoszláv lapok jelentik, hogy Jugoszlávia, Csehszlovákia és Románia beható jegyzékváltás után abban egyeztek meg, hogy Párisban, Londonban és Rómában azonos hangú nyilatkozatokat tesznek, amelyek közlik a Habsburg kérdésben ama garanciákat, amelyeket a kis antant a legközelebbi napokban Budapesten közös demars formájában fog felállítani.

Felmentett aradmegyei lelkész.

(A székhelyi pap levele.)

A timisoarai (temesvári) hadbírótság ez év február 23-án foglalkozott Oláh Mihály, az aradmegyei Székudvar község, katolikus lelkészének ügyével, ki ellen a katonai ügyész a román állam megsértése és hamis hírek terjesztése miatt emelt vádat. Oláh még a múlt évben egy levelet adott át Mihajlovics újvarasdini kereskedőnek azzal a kérelemmel, hogy azt a határon túl juttassa el az eleki espereshez. A levél azonban a vámhatóság elé került. Oláh, mint annak íróját, letartóztatták és megindították ellene az eljárást. A timisoarai (temesvári) hadbírótság Oláh a román állam megsértése és hamis hírek terjesztése miatt két évi fogházra és ötezer lei pénzbüntetésre ítélte.

Jova György dr., az elítélt védője fellebbezést nyújtott be.

A bucaresti felső ítélőszék, mely most foglalkozott az ügyvel, a hadbírótság ítéletét megsemmisítette, Oláh pedig szabadlábra helyezte. A felső ítélőszék szerint a lelkész terhére rótt büncselekmény tényálladéka nem voltak megállapíthatók.

Mozi.

A mozgóképszínházak műora. Április 26-án az Apollóban: A meduzafő-Társadalmi dráma. — Az Urániában: Az élőhalott. Társadalmi dráma.

Tolstoj regény az Urániában. Ma nagyjelentőségű irodalmi esemény színhelye lesz az Uránia. Velítésre kerül Tolstoj Leó grófnak az Élőhalott című regénye nyomán készült irodalmi film, amely döbbenetes élethűséggel és hamisítatlan stílussal hozza elénk az orosz szellemóriás egyik legesodásabb művét. Az a hatalmas koncepció és drámai lendület, amely jellemzi Tolstoj regényeit, érintetlenül jut érvényre a pompás filmen, amelyek mesteri rendezése Richard Oswald finom irodalmi érzékét és zsenialitását dicséri. Tolstoj regénye a társadalmi osztályérdekek által irányított házasságok kulisszái mögé világít be. Két olyan ember köt házasságot, akik lelkileg egymástól távol állanak. Az előítéletek, a botránytól való félelem egy ideig együtt tartja a házastársakat, azután bekövetkezik a sors kérelhetetlen végzete s mindketten más-más uton keresik boldogságukat. Az asszonyt a szerencse csillaga vezeti, a férj pedig áldozata lesz a szerencsétlen házasságnak. Lezüllik a társadalom mozarába, ahonnan nincs löbbé visszavérés a számára. Ezt a dióhéjba foglalt történetet Tolstoj erős színekben festette meg regényében, melynek minden drámai szépségét hűséggel tükrözi a pazar irodalmi film.

A meduzafő — Magda Sonjá-val. Drámai eseményektől és indulatoktól felfűtött mozijabékat mutat be keddtől kezdve az Apolló színház. A meduzafő a című drámának, amelynek kerekeit előkelő társaságok műfője adja s maga a cselekmény a legizgalmasabb és legérdekfeszítőbb moztörténetek közé tartozik. Egy csodaszép nő áll a iorró drá-

mai összeütközések homlokterében s rendkívül szövevényesen szövődnek körülötte a liokzatos és meglepő történetek, amelyek elejétől végig szinte lebilincselik a néző figyelmét. A csodás drámai film főszerepét Magda Sonia, a kiváló művésznő játsza, akinek nevét feledhetetlen alakításai tették ismertté.

Goga a magyar sajtóról.

CEBU (Kolozsvár). Egy újságírónak Goga Oktavian a magyar sajtóról a következőket mondta:

— A magyar sajtónak ma, a mikor a magyar nép nem politizál és megnyilatkozásának a sajtó az egyedüli fóruma, nagy és felelősségteljes kötelességei vannak. A magyar népet mindaddig, amíg részt nem vesz a parlamenti életben, a sajtója kell, hogy vezesse. Az együttélő népeknek békében kell élniök. A magyar sajtónak ezért tárgyilagos kritikával kell ki-sérnie a politikai eseményeket. Ezt meggyőződésem szerint az eddiginél kevésbé agresszív hangon és modorban is teheti. A politikai allegóriát is meg lehet bocsátani, ha a tehetség kétségtelen jeleit láthatjuk benne. De ehhez Tompa Mihály kellene, akinek a tehetsége, ugylátszik, ma hiányzik. Az írás vagy politika, vagy irodalom legyen. De az olyan allegorizálás, a mely még csak nem is irodalom, egyáltalában nem szolgálja a közzeledés ügyét. Erre pedig ma szűk ség van.

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékről nem vállalunk felelősséget.

Öväs!

Alulírottak ezennel kijelentjük, hogy kiskora fiunk Dán Miklósról semminemű fizetési kötelezettséget nem vállalunk el.

Dán Demeter

1788 és neje.

Vásárhirdetmény.

A legközelebbi Boesa-montana Országos Vásár folyó évi május hó 13. és 14-én (péntek és szombati napon) Neuwerk teleped lesz megtartva.

Boesa-mont., 1921. április 10.

Primaria comunala.

Mindenemű állatok felhajtása meg van engedve, de csak szabályszerűen kiállított marhalevél-vel és csak reggel 6 órától kezdődőleg. 1789

Jómejjelenésű

több évi gyakorlattal bíró ügyes kis munkás óras segéd, jó fizetéssel felvétetik. Románul és németül beszélők előnyben. Cim Wallinger hirdetésében (Földes-patika-kapujával szemben. 1786)

Bécsbe, Budapestre

Utazom, mindennemű megbízásokat elfogadok. Értekezhetni.

Vakok Boltjában

Str. General Grigoreszku (Tabajdy Károly-utca). 1748

Kenderzsineg, ponyva, tömlő, előnyös áron beszerezhető: HACKER TESTVÉREKNEL ARADON

Iroda: Strada Muresului (Maros) 1.

Apró hirdetések

Levelezés.

"VIGKEDELYŰ" levele van „Csalódní fái”-től. 1749

Házasság.

IDŐSEBB URIEMBERHEZ férőhez menne nyugdíjképes szerény urileány. Ajánlatot „Czenczi” jellegre a kiadóba kérek. 1744

Alkalmazás.

MINDENFÉLE fehérnemű varrást jutányos áron elvállalok. Cim a kiadóban. 1736

JE CHERCHE une jeune et jolie fiancée pour deux petites filles. L'adresse Wallinger. 10765

MEGBIZHATÓ házvezetőnőt, első szobaleányt keresek. Cim: Lázár, Maros-utca. 10764

MEGFELÉLŐ biztosítókkal rendelkező nő uriember korestitik ékszerutazói állás betöltésére. Első Aradi ékszergyár, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 7. szám. 1780

Lakás.

KÜLÖNBÉJÁRATU utcai szoba és konyhaberendezés átadható lakással eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében. 10765

Vétel és eladás.

RUGGANYOS MATRAC gyermekágyba való, gyermekpárna huzatok eladók. Str. Consistoriului (Batthyány-u.) 23. I. em., 500

ANTIK és modern porcellán, butort, szőnyeg, festményeket ékszer, ezüstöt vesz és elad Salon Artistique. Állandó kiállítás. Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. szám. 10621

KÜLÖNFÉLE butordarabok, tükrök és képek eladók. Str. Russu Sirianu (Aulich-utca) 15. sz. 810

FEDÉL CSERÉP nagy és kicsi kapható Strada Melianu (Forrai-utca) 2d) 1745

KÖNNYŰ homoktűtő kocsit olcsón eladó Strada Tribunal Dobra (Boczkó-utca) 6. szám. 1737

PÉNZSZEKRENY, szőnyegek, függönyök zongora művészi bittorok, irodaberendezés eladók Borosjenőn dr. Mérőnél. 1743

RADIÁL SZITA megvételre kerestelik. Cim: Villamos műmalmom Ujarad. 1735

KATRÁNYPAPIR mázolásához, kőszénkatrányra előjegyzést elfogad fedélmezt, rézkénpor és kénport, naftol (carboll) port ajánl Dobiaschi Dörner vegyi termék gyár Arad. 1327

WERTHEIMKASSZA, fürdőkád, ajtók, ablakok eladók Strada Chendi (Kölcsy-utca) 10. 1715

RÉZGÁLIC pótló szőlőpermetezésre kiválóan alkalmazás perocid, szakemberek által ajánlva, kilogrammonként 1 leért minden mennyiségben kapható az Aradi Termény és Áruraktárban. Telefon 807. 1706

EBÉDLŐ süttöt diófából jó állapotban eladó. Bulv. Carol I. 24. (Erzsébet-körút) 2. sz. lakás. 1753

GIMBALOM SCHUNDA, pedálos eladó. Révőbbet Kelet hírlapredában Strada Alexandri (Salacz-utca) 1. 10894

Ingatlan.

ELUTAZÁS miatt 12-600 leit jövedelmező ház 120.000 leuért eladó. Benne éjjeli üzlet. Szirmai, Str. Tribunal Axente (Damianich-utca) 14. 10484

BANCA DE CREDIT SI CASSA DE PASTRARE DIN ARAD SOCIETATE ANONIMA isi va tine

aXIV-a adunare generala ordinara

la 8 maiu 1921. orele 11 in localul institutului Strada Alexandri No. 6.

OBIECTE:

1. Designarea alor doi actionari pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul directiunii si al comitetului de supraveghiere precum si prezentarea socotilor pe anul 1920. Stabilirea bilanului, absolvirea directiunii si a comitetului de supraveghiere.

3. Alegerea Directiunii si a comisiunii de supraveghiere asemenea alegerea membrilor din comitet.

4. Eventuale propuneri.
On. actionari, cari doresc sa ia parte la adunarea generala sunt rugati sa depuna pana la 7. maiu a. c. orele 12 contra chitantei la cassa a institutului.

Arad la 18. aprilie 1921.

DIRECTIUNEA.

AZ ARADI HITELBANK ÉS TAKARÉK-PÉNZTÁR R-T.

XIV. évi rendező közgyűlését

1921. május hó 8-án délelőtt 11 órakor intézeti helyiségében Strada Alexandri (Salacz-u.) 6. sz. alatt fogja megtartani.

TÁRGYSOROZAT:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.

2. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1920. évi zárszámadásokrak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal, az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.

3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság választása ugyszintén választmányi tagok választása.

4. Esetleges indítványok.
A I. részvényeseket, akik a közgyűlésre részvényeiket öhajtanak, felkérjük, hogy részvényeiket folyó évi május hó 7-én, déli 12 óráig az intézet pénztáránaál nyugta ellenében letéteményezni sziveskedjenek.

Arad 1921. április 18.

1741 AZ IGAZGATÓSÁG.

HIRDETMÉNY.

Értesítjük a közönséget, hogy a városi jéggyár üzemét megkezdette és a jeget *folyó évi május hó 1-től* kezdődőleg előfizetőknek házhoz szállítja.

Az előfizetés díjai:

Napi 1/3 tábla jég egy hónapra 90 Lei
Napi 1 tábla jég egy hónapra 180 Lei

Az előfizetések minden hó 1., vagy 16-tól kezdődhetnek s csakis fél, vagy egész naptári hónapokra szólhatnak.

Előfizetni — az előfizetési díj egyidejű lefizetése mellett — minden hónap 10-től 14-ig és 20-tól 28-ig lehet a következő helyeken és időben:

A viztoronyban, Str. Filipescu (Flórián-utca) minden hétköznapon 8—2 óráig.

A közuti vasut irodájában, Str. Virginia Hotoran (Erzsébet-utca) 1., minden hétköznapon 8—2 óráig.

A városi menetjegyi irodában, Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 21., minden hétköznapon délelőtt 8—12 és délután 2—6 óráig.

A gyárban vásárolt jég ára táblánként 6 Leu, métermázsánként 48 Leu. 1740

Városi gépüzemek igazgatósága.

Elsőrendű

Gépszij és varrószij, ugyszintén varrott bocskor kapható: POLLÁK VILMOS bórkereskedésében. Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 10. 1651

PALMA

Kaucsuksarok, 10792

mindenütt kapható!

Alvácza Kénes Hőgyógyfürdő

megnyit. 1658

A fürdő természetes kénes és szénasavas 26°—38° C hőmérsékletű hévízei, oszondás és páratlan eredménnyel gyógyítanak: csusz, köszvény, rheumát, osontiszt, lobosodást és női bajokat. Gyönyörű park, kitűnő ozonduzó, levegő, tennisz és tekepályák, állandó cigányzene. Kitűnő konyha. A t. fürdővendégek kéretek, hogy agy neműt, ágyhuzatot és fürdőlepedőt hozzanak magukkal. Az A. Cs. E. V. összes személyszállító vonatal és motoral már május hó 1-től közvetlenül a Barkovits fürdőtulajdonos.

Kaszák, drótszegek

gépölaj, hengerölaj, tavottakenőcs, csapágyfém, Vermorell szőlőpermetező, rézgálie, műszaki gumimáru, ipari műszaki cikkek, gázcsövek, vörösrézcsövek, vörösrézlemezek, bőr- és teveszőr géphajtószijjak, Klingerit, Asbest és göztömítések, kence, repecolaj stb. állandóan raktáron van és nagyban, valamint kicsinyben azonnal szállítja az

Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Géposztálya

Sibiu (Nagyszeben). Salzgasse 22., Segesvár, Baiergasse 47.

Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 17
Hariany, kertyű és trió érkezt
Németországból és Csehországból

NÉGYSZOBÁS adómentes modern magánház átvehető lakással eladó. Megtekinthető 4—6-ig Str. Marasesti (Kossuth-utca) 8a) 1523

MODERN magánház kevés készpénzzel átvehető lakással eladó. Strada Russu (Aulich-utca) 10. 10766

Uzletek.

TÖBB ÉV ŐTA FENALLO női ruha salon és műhely teljes felszereléssel bérbeadó. Cim a kiadóhivatalban. 1747

BORA MARGIT női kalap és iparművészeti szalonjai részére egy megjelölött nyílt üzlethelyiséget keres. Strada George Popa (Ferdinánd-utca) 8. 1742

Oktatás.

IZR. NEVELŐNŐ, gyakorlott tanítónő, szeptemberre még I. vagy II. elemre előkészít német és francia órákat is vállal. Cim: Wallinger hirdetőjében (Földes-patika kapujával szemben) 10764

Különféle.

BUDAPESTRE utazom. Megbízásokat elvállalok. Cim: Wallinger hirdetőjében (Földes-patika kapujával szemben.) 10764

FIGYELEM! FIGYELEM!

MODERN

hatszobás bévárosi ur magánház, istállóval, kocsiszinnel, továbbá több kisebb-nagyobb bér- és magánház gazdálkodásra alkalmas házak, gyáralapításra alkalmas nagytelkes bévárosi házak, 2—12 holdas szőlők kolnával, villával, felszereléssel a hegyalján eladók. Lakások eliolgálhatók. Bővebbet: Wallinger-irodában a Földes-patika kapujával szemben. 10765

Bel- és külföldi különlegességek érkeztek.

George Wajdits

„Jézus Szive” gyógyszerára Bulevardul Regelo Ferdinand 11. (József főherceg-ut.) 10831

Tégla Cserép

géppel gyártott hódfarku és hornyolt, géppel gyártott, kitűnő minőségben, minden vasuti állomásra szállítható:

POLLÁK SÁNDOR

göztöglagyára ARAD, Str. Andrei Muresanu (Nador-utca) 14. 1384

Szalmakalapok

rövid és galanteri árukban nagy raktár 10894

Gonda & Comp. cégnél

Arad, Str. Horia (Széchenyi-u.) NAGY FARKAS mellett.

Csodás hatású arcszépítő és finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Szappanok, májfoltok, bőrtájak, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használat után megszűnnek. Az arc rozéás úde hamvas lesz. 10841

Dr. Földes és Hehs Aradon.

Menjünk Bársonyhoz!

Nagy áresés!